

Sygn. akt III AUa 517/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka (spr.)
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska SSO del. Beata Górską
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2015 r. w Szczecinie

sprawy J. S. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 28 marca 2014 r. sygn. akt VII U 3358/12

oddala apelację.

SSO del. Beata Górską SSA Barbara Białecka SSA Urszula Iwanowska

Sygn. akt III AUa 517/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z 21 sierpnia 2012 roku, po rozpatrzeniu wniosku J. S. (1), odmówił ubezpieczonemu przyznania prawa do emerytury wskazując, że wnioskodawca nie udokumentował co najmniej 15 - letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 1 czerwca 1991 roku do 17 stycznia 1997 roku oraz od 3 lutego 1997 roku do 31 sierpnia 2002 roku uzasadniając to tym, że świadectwa pracy wystawione przez (...) sp. z o.o. nie spełniają wymogów formalnych - nie przyporządkowują stanowiska do rodzaju prac zawartych w zarządzeniu Ministra Górnictwa i Energetyki.

Z powyższą decyzją nie zgodził się ubezpieczony J. S. (1), który wniósł o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do emerytury, a nadto zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów

zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W ocenie ubezpieczonego organ rentowy bezzasadnie odmówił uwzględnienia do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w (...) S.A. z siedzibą we W. od 1 czerwca 1991 roku do 17 stycznia 1997 roku oraz od 3 lutego 1997 roku do 31 sierpnia 2002 roku. W toku postępowania skarżący doprecyzował, że nadto wnosi o doliczenie okresu pracy od 6 kwietnia 1990 roku do 27 marca 1991 roku.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości oraz zasądzenie od wnioskodawcy kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podtrzymując argumentację, jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 28 marca 2014r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd I instancji ustalił, że J. S. (1) urodził się (...). W dniu 2 marca 2012 roku ubezpieczony złożył w organie rentowym wniosek o emeryturę. Sąd Okręgowy wskazał, że organ rentowy przyjął, że wnioskodawca udokumentował na dzień 1 stycznia 1999 roku łącznie 30 lat, 7 miesięcy i 1 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 7 lat i 1 miesiąc pracy w szczególnych warunkach, a konkretnie okres od 11 maja 1983 roku do 5 kwietnia 1990 roku oraz od 28 marca 1991 roku do 31 maja 1991 roku. Za niesporne Sąd przyjął nieprzystąpienie ubezpieczonego do Otwartego Funduszu Emerytalnego, nie pozostawanie przez niego w stosunku pracy.

Dalej z ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że w okresie od 11 maja 1983 roku do 31 maja 1991 roku J. S. (1) był zatrudniony w (...) S.A. we W. na stanowisku elektromontera. W trakcie tego zatrudnienia ubezpieczony wyjeżdżał na budowy eksportowe. W 1990 roku, przez trzy miesiące, pracował jako elektryk na budowie eksportowej w Finlandii w miejscowości R.. Praca ubezpieczonego na przedmiotowej eksportowej budowie polegała na zakładaniu instalacji elektrycznej, łącznie z zakładaniem gniazdek, żarówek (kable były kładzione na wierzchu), budowie elektrofiltrów. Poza czynnościami wyżej opisanymi J. S. (1) na ww. budowie eksportowej wykonywał nadto prace przy szlifowaniu konstrukcji stalowych, malowaniu, niekiedy prowadził samochód (...). W latach 1990 - 1991 roku wnioskodawca pracował również na budowie eksportowej w RFN S. P., gdzie zajmował się wyżarzaniem instalacji energetycznej remontowanych kotłów.

Od 1 czerwca 1991 roku, na zasadzie porozumienia stron, ubezpieczony został pracownikiem (...) (...) sp. z o.o. Zatrudniono go w charakterze elektryka.

W okresie od 16 września 1991 roku do 27 kwietnia 1993 roku pracował na budowie eksportowej jako elektryk.

Z dniem 1 września 1993 roku wnioskodawcy powierzono stanowisko brygadzysty warsztatu elektrycznego. Do jego obowiązków należało w szczególności: zapoznawanie się z dokumentacją techniczną i warunkami technicznymi robót, pobieranie zleceń roboczych i dokumentów materiałowych, przygotowanie miejsca pracy, narzędzi i niezbędnego sprzętu oraz urządzeń zabezpieczających i środków ochrony osobistej odpowiednio do wykonywanych robót, przeprowadzanie instruktażu i bieżących szkoleń członków załogi z zakresu BHP, p. poż. i organizacji pracy, sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przez podległych pracowników przepisów BHP, p. poż. oraz instrukcji związanych z bezpiecznym wykonywaniem pracy, a także przestrzeganiem instrukcji technologicznych, dokumentacji technicznej i norm, rozdzielanie pracy członkom brygady i sprawowanie bezpośredniego nadzoru nad jej wykonywaniem, dbanie o ład i porządek w miejscu pracy i na poszczególnych stanowiskach pracy, czuwanie nad przestrzeganiem przez podległych pracowników dyscypliny pracy, regulaminu pracy, a w razie ich naruszenia podejmowanie odpowiedniego działania w celu zastosowania właściwych środków dyscyplinarnych, organizowanie pracy w sposób zapewniający najlepsze wyniki dotrzymania terminów wykonania zadań oraz odpowiedniego poziomu i wydajności i jakości pracy, przekazywanie bezpośrednio przełożonemu robót wykonanych przez brygadę, udział przy ustalaniu obmiaru i jakości wykonanych robót, niezbędne usunięcie wad jakościowych w razie ich wykrycia, uczestnictwo przy ustalaniu składu osobowego brygady, uczestnictwo w naradach produkcyjnych budowy, staranie się o usprawnienie pracy i podnoszenie jej poziomu organizacyjnego, dbanie o racjonalne wykorzystanie powierzonych

brygadzie narzędzi i innych środków produkcji, ich stan techniczny i oszczędną eksploatację, zgłaszanie wypadków przy pracy.

Od 1 kwietnia 1994 roku powierzono ubezpieczonemu obowiązki elektromontera. Przedmiotowy stosunek pracy uległ rozwiązaniu w trybie art. 52 § 2 k.p., z dniem 17 stycznia 1997 roku.

(...) (...) sp. z o.o. od 3 lutego 1997 roku ponownie zatrudniło J. S. (1) w dniu 3 lutego 1997 roku. Strony ustaliły, że ubezpieczony będzie pracował jako elektryk. W tym charakterze skarżący pracował co najmniej do 31 grudnia 1998 roku.

Ponadto Sąd I instancji ustalił, że pracodawca wystawił J. S. (1) następujące świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach:

-z dnia 31 maja 1991 roku, w którym wskazał, że ubezpieczony od 11 maja 1983 roku do 31 maja 1991 roku będąc elektromonterem stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy remontach i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych,

-z dnia 6 czerwca 2001 roku, w którym wskazał, że ubezpieczony od 11 maja 1983 roku do 5 kwietnia 1990 roku oraz od 28 marca 1991 roku do 31 maja 1991 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń energetycznych i ciepłych na stanowisku elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych,

-z dnia 17 stycznia 1997 roku, w którym wskazał, że ubezpieczony od 1 czerwca 1991 roku do 17 stycznia 1997 roku jako elektromonter stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał prace remontowo-montażowe, eksploatował urządzenia elektroenergetyczne,

-z 25 sierpnia 2000 roku, w którym wskazał, że ubezpieczony od 3 lutego 1997 roku do 31 sierpnia 2000 roku będąc monterem-elektrykiem stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał prace remontowo-montażowe urządzeń energetycznych i konstrukcji stalowych, praca na wysokości,

Podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowiły przepisy z art. 32 oraz art. 184 w zw. z art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983, nr 8, poz. 43 ze zm.).

Przedmiotem sporu był charakter pracy wykonywanej przez odwołującego w okresach: od 6 kwietnia 1990 roku do 27 marca 1991 roku, od 1 czerwca 1991 roku do 17 stycznia 1997 roku oraz od 3 lutego 1997 roku do 31 grudnia 1998 roku. W tej sytuacji Sąd I instancji wskazał, że biorąc pod uwagę jednoznaczną treść przepisu art. 184 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej, bezprzedmiotowym było badanie rodzaju i charakteru pracy wykonywanej przez ubezpieczonego po 31 grudnia 1998 roku, skoro do nabycia uprawnień do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych niezbędnym jest legitymowanie się stażem pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat, na dzień 1 stycznia 1999 roku i niemożliwe jest jego uzupełnienie okresami przepracowanymi po tej dacie. W świetle powyższego Sąd Okręgowy dopuścił dowód z akt osobowych ubezpieczonego z tytułu zatrudnienia w firmie (...) S.A. oraz (...) (...) sp. z o.o., akt emerytalno-rentowych ubezpieczonego, dowód z przesłuchania świadków L. L., K. M., J. S. (2) i P. J. oraz przesłuchał ubezpieczonego J. S. (1).

Analiza zgromadzonego materiału dowodowego doprowadziła Sąd I instancji do przekonania, że odwołanie wnioskodawcy nie może zostać uwzględnione.

Zachowana dokumentacja pracownicza, jak również zeznania świadków (w szczególności P. J.) - tj. źródła dowodowe, których wiarygodności nie podważała żadna ze stron - nie pozwalają bowiem na przyjęcie, że ubezpieczony udowodnił staż pracy w warunkach szczególnych wynoszący wymagane 15 lat.

Nieemożność uznania takiego charakteru pracy ubezpieczonego, w ocenie Sądu Okręgowego, dotyczy w pierwszej kolejności okresów zatrudnienia w (...) (...) sp. z o.o. od 1 września 1993 roku do 31 marca 1994 roku oraz w trakcie pracy na budowie eksportowej w Finlandii w miejscowości R. (tj. przez 3 miesiące roku 1990), odnośnie których zebrany w sprawie materiał dowodowy zaprzecza tezie, że ubezpieczony świadczył w tych okresach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w szczególnych warunkach. Eliminuje to możliwość przyznania J. S. (1) prawa do emerytury w obniżonym wieku, ponieważ zsumowanie pozostałych spornych okresów z okresami uwzględnionymi dotychczas przez organ rentowy i tak nie daje łącznie wymaganych ustawą 15 lat.

Sąd w tym miejscu wyjaśnił, iż nie można było uznać, że w trakcie świadczenia pracy na budowie eksportowej w Finlandii w miejscowości R. ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wymienione w Dziale II wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z 7 lutego 1983 roku tj. prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i cieplnych. Przeczą temu w szczególności zeznania P. J., który podał, iż praca ubezpieczonego w tym okresie polegała na zakładaniu instalacji elektrycznej, łącznie z zakładaniem gniazdek, żarówek (kable były kładzione na wierzchu), budowie elektrofiltrow. Poza czynnościami wyżej opisanymi - zdaniem świadka - J. S. (1) wykonywał ówczas nadto prace przy szlifowaniu konstrukcji stalowych, malowaniu, niekiedy prowadził samochód (...). Sąd I instancji wskazał przy tym, że ubezpieczony przyznał, że zeznania ww. świadka polegają na prawdzie. J. S. (1) dodał przy tym, że na budowie eksportowej zajmował się budową elektrofiltrow.

Sąd Okręgowy reasumując stwierdził, że skoro sam ubezpieczony przyznał, że zakres obowiązków wykonywanych przez niego w trakcie świadczenia pracy na przedmiotowej budowie był szerszy niż rodzaj prac wskazanych w Dziale II wykazu A, a jednocześnie szeregu prac wskazywanych przez P. J. nie można „przypisać” pod którąś z pozycji wymienionych w wykazie A, tym samym brak jest podstaw do uwzględnienia tego okresu do pracy w szczególnych warunkach. Nie sposób tak zakwalifikować takich zadań jak np. zakładanie gniazdek tj. czynności wykonywanej przez wiele osób w ramach prac domowych, czy prowadzenia samochodu marki (...).

Sąd I instancji powołał się na orzecznictwo Sądu Najwyższego podnosząc, że wykonywanie równocześnie dodatkowo innych czynności, poza pracą w warunkach szczególnych, które nie oddziałują szkodliwie na organizm człowieka, oznacza, że nie można mówić o tym, iż praca w warunkach szczególnych wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (porównaj wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2011 roku, II UK 2/11). Dalej Sąd I instancji argumentował, że brak możliwości zaliczenia do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu od 1 września 1993 roku do 31 marca 1994 roku - kiedy to ubezpieczony wykonywał pracę brygadzysty warsztatu elektrycznego - znajduje potwierdzenie choćby w analizie zakresu czynności powierzonych ubezpieczonemu (szczegółowo przedstawionego przy prezentacji ustaleń faktycznych). Analiza wskazanego zakresu czynności ubezpieczonego za omawiany okres doprowadziła Sąd do wniosku, że rodzaj prac zleconych skarżącemu wskazuje na zakres obowiązków ubezpieczonego, które nie pozwalają na przyjęcie - w sposób pewny, czy nawet prawdopodobny - tezy, że w tym okresie wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy świadczył pracę w szczególnych warunkach, związaną z wytwarzaniem/przesyłaniem energii czy montażu/remontem/eksploatacją urządzeń elektroenergetycznych i cieplnych. Powyższe eliminuje możliwość zaliczenia wskazanego okresu do udowodnionych okresów pracy w warunkach szczególnych.

Dodatkowo Sąd wskazał, że w okresie od 16 września 1991 roku do 27 kwietnia 1993 roku ubezpieczony pracował na budowie eksportowej jako elektryk. Brak jest podstaw do uznania, iż w tym okresie ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy świadczył pracę w szczególnych warunkach. Okres ten nie może być w konsekwencji uznany jako udowodniony przez ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy wywiódł, że świadectwo pracy wydane przez pracodawcę nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot go wydający nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania w zakresie administracji państwowej, a tylko takie dokumenty stanowią dowód tego co zostało w nim urzędowo potwierdzone. Wydane przez pracodawcę świadectwo pracy w warunkach szczególnych jest dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. W konsekwencji dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w

nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej, co podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 maja 2004 r., sygn. akt III UK 31/2004.

Przeprowadzone przez Sąd Okręgowy postępowanie dowodowe, z przyczyn wyżej opisanych, nie dało podstaw do doliczenia do stażu pracy okresu od 1 września 1993 roku do 31 marca 1994 roku, trzymiesięcznego okresu pracy na budowie eksportowej w Finlandii w miejscowości R..

Za okres nieudowodniony uznał Sąd Okręgowy okres pracy na budowie eksportowej od 16 września 1991 roku do 27 kwietnia 1993 roku.

Łączna długość nazwanych powyżej okresów eliminuje możliwość uznania, że ubezpieczony udowodnił staż pracy w warunkach szczególnych wynoszący co najmniej 15 lat, co przesądza o konieczności uznania odwołania za niezasadne.

Podsumowując Sąd I instancji stwierdził, że w jego ocenie, zaskarżona decyzja odpowiada prawu, gdyż ubezpieczony J. S. (1) - mimo spełnienia ustawowych warunków odnośnie wieku emerytalnego i wymaganego stażu ogólnego - nie spełnił wszystkich warunków przyznania mu prawa do emerytury, albowiem nie udowodnił wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych. Zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zdaniem Sądu, zawiera istotne elementy dla decyzji administracyjnej tj. podstawę prawną i podstawę faktyczną oraz pouczenie.

Z tych względów, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie wnioskodawcy, jako bezzasadne.

Apelację od powyższego wyroku złożył ubezpieczony. Zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu:

I. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z całokształtem zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegająca na:

a. błędnym ustaleniu przez Sąd I instancji, iż ubezpieczony w okresie od dnia 1 września 1993 r. do dnia 31 marca 1994 r., z uwagi na pełnienie obowiązków brygadzysty nie wykonywał w sposób stały i w pełnym wymiarze pracy w szczególnych warunkach wykazanej w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), podczas gdy z okoliczności niniejszej sprawy wynika, że pozwany, wykonując obowiązki brygadzysty, wykonywał jednocześnie pracę elektromontera stale i w pełnym wymiarze godzin, a zatem wykonywał powierzone mu czynności jako brygadzysta pracujący jednocześnie na stanowisku elektromontera,

b. błędnym ustaleniu przez Sąd I instancji, iż ubezpieczony w okresie 3 miesięcy w roku 1990 r. (tj. od dnia 6 kwietnia 1990 r. do dnia 28 lipca 1990 r.) przebywając na budowie eksportowej w Finlandii w miejscowości R. nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze pracy w szczególnych warunkach wykazanej w załączniku do ww. rozporządzenia, podczas gdy z okoliczności niniejszej sprawy wynika, że ubezpieczony podczas budowy eksportowej w Finlandii w miejscowości R., pracując przy budowie elektrofiltru wykonywał pracę elektromontera, stale i w pełnym wymiarze godzin, a jedynie dodatkowo i sporadycznie wykonywał czynności dodatkowe, które nie wpływały na wymiar czasu pracy wykonywanej w charakterze elektromontera,

c. błędnym ustaleniu przez Sąd I instancji, iż ubezpieczony w okresie od dnia 16 września 1991 r. do dnia 27 kwietnia 1993 r. nie wykonywał w sposób stały i w pełnym wymiarze pracy w szczególnych warunkach wykazanej w załączniku do rozporządzenia, podczas gdy z okoliczności niniejszej sprawy wynika, że ubezpieczony podczas budowy eksportowej w Finlandii w miejscowości M.-P., świadczył pracę w szczególnych warunkach jako elektromonter, skierowany na budowę elektroenergetyczną przez macierzysty zakład pracy.

II. naruszenie przepisów postępowania, mianowicie:

- art. 233 kpc poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów poprzez:

a. uznanie jedynie na podstawie zakresu obowiązków brygadzysty wymienionych w karcie osobowej ubezpieczonego, że wypełnianie obowiązków brygadzysty przez ubezpieczonego w okresie od dnia 1 września 1993 r. do dnia 31 marca

1994 r. automatycznie wyklucza wykonywanie przez niego pracy w szczególnych warunkach jako elektryk, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, podczas gdy z zeznań złożonych przez świadków w osobach L. L., K. M. oraz J. S. (2), jak i wyjaśnień samego ubezpieczonego, a ponadto samego dokumentu w postaci wymienionego wyżej zakresu obowiązków brygadzysty wynika, że charakter pracy ubezpieczonego nie zmienił się poprzez czasowe powierzenie mu tych obowiązków i wykonywał obowiązki brygadzysty pracując wspólnie z pozostałymi członkami powierzonej mu brygady, jako elektryk,

b. przyznanie nadmiernej mocy dowodowej zeznaniom świadka P. J. i uznanie na ich podstawie, że ubezpieczony przebywając na budowie eksportowej w Finlandii w miejscowości R. w okresie 3 miesięcy w roku 1990 r. (tj. od dnia 6 kwietnia 1990 r. do dnia 28 lipca 1990 r.) nie wykonywał pracy elektryka stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, jako że podejmował również inne czynności, których do prac wykonywanych w szczególnych warunkach zaliczyć nie można, podczas gdy z zeznań złożonych przez tego świadka wynika, że jako operator dźwigu nie widywał on ubezpieczonego podczas wykonywania przez niego obowiązków pracowniczych, a jedynie przed i po rozpoczęciu pracy i nie orientował się w zakresie prac wykonywanych przez elektryka a elektryka, zaś z wyjaśnień ubezpieczonego prostujących zeznania świadka P. J. wynika, że podczas wskazanej wyżej budowy eksportowej ubezpieczony wszystkie wskazane przez świadka prace wykonywał przy budowie elektrofiltra, co przemawia za uznaniem ich za prace o charakterze elektroenergetycznym, nie zaś wyłącznie elektrycznym,

c. dowolną ocenę dowodów w postaci dokumentacji zgromadzonej w toku postępowania sygn. akt VII U 3358/12, w tym akt osobowych ubezpieczonego i oparcie się celem ustalenia zakresu wykonywania przez ubezpieczonego obowiązków w okresie od 1 września 1993 r. do 31 marca 1994 r. wyłącznie na dokumencie w postaci zakresu obowiązków brygadzysty, mimo że z zeznań świadków: L. L., K. M. oraz J. S. (2), wynikało że ubezpieczony wykonywał w tym czasie pracę elektryka, a formalnie powierzone obowiązki brygadzysty nie uniemożliwiały ich wykonywania w pełnym wymiarze czasu pracy,

- naruszeniu art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. przez niewyjaśnienie wszystkich okoliczności dotyczących charakteru pracy ubezpieczonego w okresie od 16 września 1991 do dnia 27 kwietnia 1993 r. i niewskazanie w uzasadnieniu wyroku, które fakty Sąd uznał za udowodnione, a które nie, niewskazanie dowodów, na których się oparł uznając, że ubezpieczony w tym okresie nie udowodnił wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, oraz niewskazanie przyczyn, dla których odmówił mocy dowodowej w tym zakresie dokumentacji zgromadzonej w toku postępowania sygn. akt VII U 3358/12, w tym aktom osobowym ubezpieczonego oraz złożonym przez niego wyjaśnieniom, co w tym zakresie powoduje niemożność kontroli przez stronę orzeczenia Sądu-I instancji co do prawidłowości rozstrzygnięcia.

III. naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez jego błędną wykładnię, a w szczególności art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227), w związku z § 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze poprzez przyjęcie, że nie spełnia on warunku 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, poprzez nie przyznanie ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury, w sytuacji gdy w przedmiotowej sprawie został wykazany 15- letni okres pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych stale i pełnym wymiarze czasu pracy.

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego i poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury i zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów postępowania w II instancji,

ewentualnie wniósł o :

- uchylenie wyroku Sądu I instancji w zaskarżonym zakresie i przekazanie Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania,
- zasądzenie na rzecz ubezpieczonego od organu rentowego kosztów postępowania przed sądem II instancji wraz z kosztami zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Odwoławczy nie stwierdza zarzucanego naruszenia przepisów prawa materialnego, ani też sprzeczności pomiędzy materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie a ustaleniami Sądu I instancji dokonany na ich podstawie.

Przedmiotem sporu w niniejszym postępowaniu jest wykonywanie przez J. S. (1) w spornych okresach pracy w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Pracami wykonywanymi w szczególnych warunkach, na które powołuje się ubezpieczony są zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, prace wymienione w dziale II, nie w każdym przemyśle lecz tylko w energetyce i są to prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. Zatem należy przypomnieć, że nie każda praca elektromontera a tym bardziej elektryka jest pracą w szczególnych warunkach. Jeżeli nie są to prace w energetyce i to te wyżej wymienione nie można ich uwzględnić w stażu pracy w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony wniósł o zaliczenie do okresu pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) we W.. Mimo, że w świadectwach wykonywania prac w szczególnych warunkach wskazywano, że ubezpieczony wykonywał prace elektromontera, montera i elektryka wymienione w Zarządzeniu Ministra Górnictwa i Energetyki w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, to zdaniem Sądu Apelacyjnego budzi wątpliwości to, czy prace te były wykonywane w energetyce albowiem z umów o pracę z 11 maja 1983r. i 11 sierpnia 1983r. wynika, że ubezpieczony był wynagradzany na warunkach przewidzianych Układem Zbiorowym Pracy (...). Zatem gdyby przyjąć, że ubezpieczony wykonywał prace elektromontera i montera w budownictwie, to zgodnie z wykazem A do cyt. wyżej rozporządzenia nie są to prace w szczególnych warunkach. Do takich prac w budownictwie zalicza się prace wymienione w dziale V pkt 5 tj. przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości. Jednakże ubezpieczony nie wykazał jakie konkretnie prace na wysokości wykonywał i w jakim wymiarze. Również z zeznań świadka L. L. wynika, że ubezpieczony pracował jako elektromonter na budowach.

Gdyby jednakże przyjąć, że zakład pracy zatrudniający ubezpieczonego należał do przemysłu energetycznego, to należy szczegółowo zbadać zakres obowiązków ubezpieczonego na wszystkich powierzanych mu stanowiskach, aby móc stwierdzić, że były to prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych.

Organ rentowy uznał za udowodnione okresy pracy w szczególnych warunkach:

- 11.05. 1983r. - 5.04. 1990r.
- 28.03. 1991r. – 31.05. 1991r.

Ubezpieczony wniósł o zaliczenie pracy w szczególnych warunkach:

- 6.04.1990r. – 27.03.1991r.

- 1.06.1991r. – 17.01.1997r.

- 3.02.1997r. – 31. 12.1998r.

Skoro organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu 7 lat i 1 miesiąc pracy w szczególnych warunkach, to aby ubezpieczony mógł wykazać się 15 – letnim okresem takiej pracy, należałoby doliczyć mu okres 7 lat i 11 miesięcy, co w praktyce sprowadzało się do konieczności uwzględnienia prawie w całości spornego okresu(do 31 grudnia 1998r.). Nieuwzględnienie jakiegokolwiek okresu z tego spornego powodowało automatycznie brak 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Przechodząc do szczegółów, w ocenie Sądu Apelacyjnego bezzasadny jest zarzut odnoszący się do odmowy wliczenia do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu pełnienia przez ubezpieczonego obowiązków brygadzysty od dnia 1 września 1993 roku do dnia 31 marca 1994 roku oraz ponad trzech miesięcy pracy na budowie eksportowej w Finlandii w roku 1990(tj. od 6 kwietnia 1990r. do 28 lipca 1990r.)

Rację ma apelujący, że powierzenie obowiązków brygadzysty automatycznie nie powoduje, że praca na takim stanowisku uniemożliwia uznanie jej za wykonywaną w szczególnych warunkach, jeżeli jest to brygadzysta pracujący i wykonujący stale i w pełnym wymiarze prace wymienione w rozporządzeniu. Nie można jednak uznać, że w czasie pełnienia obowiązków brygadzysty ubezpieczony wykonywał prace w szczególnych warunkach albowiem z Karty służbowej znajdującej się na k. 22 akt osobowych ubezpieczonego wynika, że J. S. (1) powierzono obowiązki brygadzysty warsztatu elektrycznego. Zatem nie można przyjąć, że praca w warsztacie elektrycznym jest tą wymienioną w wykazie A dziale II.

Rzecz jasna, w postępowaniu sądowym toczącym się z odwołania od decyzji organu rentowego dopuszczalne jest przeprowadzenie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności mających wpływ na prawo do świadczenia. Jednak dokumentacja pracownicza ubezpieczonego nie przemawia za aprobatą jego twierdzeń co do pracy w szczególnych warunkach. Prawo do wcześniejszej emerytury stanowi bowiem odstępstwo od zasady powszechnego wieku emerytalnego i w związku z tym nie można poprzestać tylko na jego uprawdopodobnieniu, lecz musi zostać udowodnione, a temu służą dokumenty. Dlatego w judykaturze, w tej kategorii spraw podkreśla się, że same zeznania świadków, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych nie stanowią miarodajnego dowodu pracy w szczególnych warunkach. Nie jest dopuszczalne oparcie się wyłącznie na zeznaniach świadków, w sytuacji gdy z dokumentów wynikają okoliczności przeciwne (vide: wyroki Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 17 stycznia 2012 r., III AUA 1482/11 i z 22 lutego 2012 r., III AUa 1734/11). Oznacza to, że Sąd I instancji prawidłowo ocenił, że skarżący w spornym okresie zatrudnienia nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prac wymienionych w Dziale II wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z 7 lutego 1983 roku tj. prac przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i cieplnej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i cieplnych, skoro wykonywał też szereg prac, które nie były prowadzone w szczególnych warunkach, narażających go na uciążliwe lub szkodliwe oddziaływanie na jego organizm.

Powyższe rozważania odnieść należy również do pracy ubezpieczonego na terenie Finlandii. Sąd Okręgowy słusznie wskazał, iż nie można było uznać, że w trakcie świadczenia pracy na budowie eksportowej w Finlandii w miejscowości R. ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wymienione w Dziale II wykazu A. Przeczą temu w szczególności zeznania świadka P. J., który podał, iż praca ubezpieczonego w tym okresie polegała na zakładaniu instalacji elektrycznej, łącznie z zakładaniem gniazdek, żarówek (kable były kładzione na wierzchu), budowie elektrofiltrów. Poza czynnościami wyżej opisanymi - zdaniem świadka - J. S. (1) wykonywał nadto prace przy szlifowaniu konstrukcji stalowych, malowaniu, niekiedy prowadził samochód (...). Sąd I instancji wskazał przy tym, że ubezpieczony przyznał, że zeznania ww. świadka polegają na prawdzie. J. S. (1) dodał przy tym, że na budowie eksportowej zajmował się budową elektrofiltrów.

Należy również podkreślić, że z umowy o pracę z dnia 1 czerwca 1991r. k. 14 akt osobowych wynika, że w tym okresie ubezpieczony był zatrudniony jako elektryk, takie stanowisko jest również wymienione w umowie o pracę z

3 lutego 1997r. k. 36 akt osobowych i w angażu z dnia 26 lutego 1998r. k. 37 akt osob., co pozwala twierdzić, że taką pracę ubezpieczony wykonywał do końca 1998r. Jako elektryk ubezpieczony został również zatrudniony w M. – P. w Finlandii na budowie eksportowej, w okresie od 16 września 1991r. do 27 kwietnia 1993r., co potwierdza umowa o pracę k. 32 akt osob. i świadectwo pracy k. 29 akt osob.

Łączna długość wymienionych powyżej okresów, których nie można uznać spowodowała, że ubezpieczony nie udowodnił stażu pracy w warunkach szczególnych wynoszącego co najmniej 15 lat, co przesądziło o konieczności uznania apelacji za niezasadną. Sąd Okręgowy przeprowadził wnikliwe postępowanie dowodowe i przeanalizował wszystkie dostępne dokumenty dotyczące zatrudnienia ubezpieczonego i zajmowanych przez niego stanowisk pracy, przesłuchał też J. S. (1) i zgłoszonych przez niego świadków, mających potwierdzić, że pracował w warunkach szczególnych. Sąd I instancji drobiazgowo ustalił stan faktyczny. Wbrew twierdzeniom skarżącego brak jest podstaw do przyjęcia, że w spornym okresie wykonywał on wyłącznie pracę w warunkach szczególnych.

Przepis § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) jednoznacznie stanowi, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Akta osobowe i zeznania ubezpieczonego i świadków jednoznacznie wskazują, że apelujący wykonywał różne prace, a tylko niektóre z nich możnaby uznać za prace w warunkach szczególnych i tych ustaleń w postępowaniu odwoławczym J. S. (1) nie zdołał podważyć.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i ocenił materiał dowodowy zgodnie z zasadami proceduralnymi, nie przekraczając granic zakreślonych w art. 233 § 1 KPC. Wywody apelacji sprowadzające się do podważenia oceny dowodów dokonanej przez Sąd Okręgowy stanowią jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami tego Sądu. Sąd Okręgowy wyczerpująco w uzasadnieniu wypowiedział się, co do motywów uznania i odmowy uznania stanowisk pracy wnioskodawcy jako pracy w warunkach szczególnych. Sąd Apelacyjny nie znajduje podstaw do uznania, że przy tej ocenie została przekroczona granica swobodnej oceny dowodów.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 KPC oddalił apelację.

SSA Urszula Iwanowska SSA Barbara Białecka SSO del. Beata Górka